

SELOSTUS HAILUODON KIRKON RAUNIOIDEN RAIVAUSTÖISTÄ 19.-26.8.68

Heti raivaustyön alussa kävi ilmi, että seurakunta oli odottanut joko muinaistieteellisen toimikunnan tai Kirkkohallituksen osallistuvan raivauskustannuksiin. Tämä ei niinkään johtunut rahanpuutteesta kuin siitä, että kivijalan säilyttämistä ja raunioiden tutkimista pidettiin turhana, ja käytettyä raivaustapaa epätaloudellisena verrattuna siihen, että paikka olisi puhdistettu kauhakuormaajalla. Koska rahoja kunnaltakaan taholta ei myönnetty, päätti kirkkovaltuusto ylimääräisessä kokouksessaan 25.8. keskeyttää raivaustyöt toistaiseksi ja jatkaa niitä vasta sitten, kun saataisiin tietää onko kirkon kivijalka säilytettävä vai voidaanko uusi kirkko rakentaa entisen paikalle. Työt lopetettiin seuraavana päivänä klo 11.

Niinä viitenä päivänä, joina seurakunnan palkkaamat neljä miestä olivat työssä, puhdistettiin tapulin rauniot kokonaan, ja kirkon runkokuoneesta saatiin palokerros lapioiduksi itäpäähän jäänyttä noin neljän metrin levyistä kaistaa lukuunottamatta. Eteiset ja sakaristo jäivät käsittelemättä, ja rauniot kokonaisuudessaan epäsiistin ja keskeneräisen näköisiksi.

Palokerrosten raivaus suoritettiin lapioidulla ja haravoinnalla, jätteet kuljetettiin paikalta traktorilla. Lapioidessa otettiin talteen kaikki metalliesineet, jotka lajiteltiin ja joista osa varastoitiin vanhan pappilan aittaan palon aikana pelastettujen ja heti palon jälkeen kerättyjen esineiden joukkoon. Seulaa ei maan suurirakeisuuden vuoksi voitu käyttää.

TAPULIN kiviperustuksen päältä poistettiin palokerros sekä lattian alla ollutta lastukerrosta ympäröivän maan tasoon asti. Luonnonkivinen perustus muodostaa nelikulmaisen, matalan kivilatomuksen jota korkeammalle kohoavat tapulin ulkoportaat ja tapulista kirkkoon johtanut kivikäytävä. Joitakin pahimmin raputuneita kiviä poistettiin.

KIRKON RUNKOKUONEESTA tuli 30-100 cm:n paksuisen palokerroksen alta esiin epätasainen hiekkapinta, joka sijaitsi suunnilleen ympäröivän maan pinnan tasossa, 40-100 cm:n syvyydessä kivijalan yläreunasta. Pinnan yläpuolelle jäi harvaksen, parin metrin väli-

matkoin sijaitsevia, koko runkokuoneen pinta-alan kattavia luonnonkiviä, joitakin sekundaarisia betonipilareita sekä poikki runkokuoneen pannuhuoneesta sakaristoon kulkeva tiilinen lämpökanava. Hiekkakerrosta oli siis viime korjausten yhteydessä monin paikoin käsitelty. Tällöin oli myös lattian alla olevia hautoja tullut esiin. Matalissa, nyt tehdyissä pistokaivauksissa ei haudoista näkynyt mitään merkkejä: ne sijaitsevat ilmeisesti melko syvällä hiekassa.

Kvaadereista muurattu kivijalka on melko pahoin rapautunut ja kunnostamisen tarpeessa mikäli se säilytetään. Tällä hetkellä rauniota runtentavat eniten kivijalan yläpuolelle kohoavat betonijalustaiset tukipilarien tukiraudat, jotka kunnostamisen yhteydessä olisi poistettava.

ESINELÖYDÖT olivat vähäiset. Rauniolta oli heti palon jälkeen kerätty suuri määrä saranoita, nauvoja, lukon osia, viirien osia, kattokruunujen kannattimia, erilaisia rakennusrautoja, sulanutta kellojen ja urkujen metallia sekä molempien kellojen kielet.

Raivauksessa otettiin tapulin palokerroksesta talteen taottuja nauvoja, saranoita, lukon osia, oven vedin, kaksi öljylampun jalkaa, sulanutta kellonmetallia sekä kaksi pienemmän kellon sulamatta jäänyttä kappaletta joissa oli tekstikatkelmia. Aikaisemmin rauniolta oli poimittu äyri vuodelta 1738. Lastukerroksesta löytyi kymmenkunta paanua, jotka otettiin talteen. Kirkon palokerroksesta löytyi vastaavanlaatuista rautaesineistöä, jonka joukossa oli runsaasti sekundaarisia rakennusrautoja ja nauvoja. Vain vanhemmat esineet otettiin talteen. Länsipäästä hiekkakerroksen pinnasta löytyi neljänneskillinki vuodelta 1803, sekä mahdollisesti haudoista peräisin oleva metallinen korsuolki ja rautanappi. Näiden kaltaisia esineitä olisi varmasti löytynyt enemmän mikäli hiekkakerrosta olisi ehditty seuloa. Palokerroksesta löytyneiden esineiden vähyys selittyyneen siitä, että kirkon irtain kalusto lähes kokonaan saatiin palon aikana pelastetuksi.

Kirkkoherra Lauri Holmi ja kirkonisäntä, maanviljelijä Viljo Suomela esittivät toivonuksen, että syyskuun 9. päivänä pidettävään kirkkovaltuuston kokoukseen saataisiin tietää toimikunnan kanta siitä, onko kirkon rauniot säilytettävä vai saadanko, mikäli halutaan, uusi kirkko rakentaa niiden paikalle. Samoin olisi ratkaistava se, mitä on tehtävä pelastetulle ja raivauksessa kerätylle esineistölle.

Helsingissä 2. syyskuuta 1968

Petra Tuomi

HAILUODON KIRKON RAUNIOIDEN RAIVAUSTYÖT

Löytöluettelo (koskee vain Helsinkiin tuotuja esineitä).

Löytöjen päänumero 68048

- 68048/1 Korusolki, tinaa. Löytöpaikka kirkon länsipää, palokerroksen alla oleva hiekkakerros.
- /2 Nappi, messinkiä. Paikka kuten edellä.
- /3 Neljänneskillinki vuodelta 1803. Paikka kuten edellä.
- /4 Äyri vuodelta 1758. Löydetty jostakin raunioista heti palon jälkeen.
- /5 Rautanauvoja, pituus 7-20 cm, 19 kpl. Kirkon ja tapulin palokerrokset.